

AZ ÉRTÉKREND EGYES ELEMEINEK VIZSGÁLATA A Z-GENERÁCIÓ KÖRÉBEN

HUSZKA PÉTER¹

Összefoglalás

A kutatás feladata egy megbízható adatsor felállítása a 17–18 éves korosztály értékrendjének, házassággal kapcsolatos attitűdjeinek vizsgálata tekintetében. A kutatás „mintegy kísérleti jelleggel” a Nyugat-Dunántúlon véletlenszerűen kiválasztott középfokú oktatási intézmények (az állami és egyházi fenntartású intézményeket külön kezeltük) 220 tanulójának bevonásával történt.

A vizsgálat eredményei tükrében kijelenthetjük, hogy a középiskolások közül viszonylag kevesen gondolják úgy, hogy mindegyik erkölcsi szabályt be kellene tartanunk, a válaszadók csupán 30,5 %-a vélekedett így.

A válaszadók szinte egyöntetűen úgy gondolják, hogy az otthon és a család fogalma szorosan összekapcsolódik a házasságban. A család és a szülők feladata az is, hogy továbbítsák társadalmat a gyermek felé, így a társadalmi elvárásoknak való megfelelést is. Fontos lehet a családi minta is, nemcsak az értékrendek tekintetében, de például életmód, táplálkozás és egészségmegőrzés tekintetében is.

Kulcsszavak

erkölcsi szabályok, egészség, középiskolások

Summary

The task of the research is to set up a reliable series about the moral values and the attitudes with marriage within the 17–18 year old age group. The research had an “experimental characteristic” as the high schools were chosen by chance in the Western Transdanubia region. (The state schools and the religious schools were handled separately.) 220 students were involved.

In the light of the results the compliance with the moral rules depends on the type of the school, on the upbringing or on the religion. The high school students consider trustworthiness, honesty and sincerity the most important. At the same time only a few of them, 30,5% of the respondents thinks that they should keep each moral rules.

Almost all the respondents suppose that the ideas of home and family are strongly linked to one another within the marriage. The family’s and the parents’ task is to transmit the society towards the children, thus the compliance to the society’s expectations. The family pattern could also be important, not only for the value preferences but for the lifestyle, for the nutrition and for the health care as well.

Keywords

moral rules, health, high school students

¹ Egyetemi docens, Széchenyi István Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Marketing és Menedzsment Tanszék Győr; E-mail: huszkap@sze.hu

A tanulmány a „Nemzetköziesítés, oktatói, kutatói és hallgatói utánpótlás megteremtése, a tudás és technológiai transzfer fejlesztése, mint az intelligens szakosodás eszközei a Széchenyi István Egyetemen” (azonosítószám: EFOP-3.6.1-16-2016-00017) című projekt keretében valósult meg.

Bevezetés

Mind a közoktatásban, mind a felsőoktatásban dolgozó oktatók és nevelők a társadalom különböző rétegeiből származó más-más szocializációs fokon álló tanulókkal találkoznak, érintkeznek. A tanári tevékenység során a tanulási-tanítási folyamatban ezen eltérő és gyakran pszichológiailag is sérült, gyengén fejlett gyerekekkel, el kell érniük a célt, hogy a diákok az iskolatípusnak, illetve életkori sajátosságaiknak megfelelő ismeretanyagokra tegyenek szert és ezen ismeretanyagokat felhasználva pl. helyesen táplálkozzanak és erkölcsi, etikai értékrendjük megfeleljen a társadalmi elvárásoknak. Különösen igaz ez napjainkban, amikor a diákok akár az egyetemen, akár az általános iskolában az „internet segítségével szereznek be ismereteket”.

Általánosságban szólva az életmódnak, a közösség „erkölcsi magatartásának” – meghatározott keretek között – nagy szerepe van abban, hogy az egyén milyen mértékben válik autonóm, szabad személyiséggé, és/vagy képes a társadalom „hasznos tagjává” válni.

Joggal vethetjük fel a kérdést, hogy mi módon, milyen eszközökkel szabályozza az életmódot az erkölcs vagy éppen a házasság, illetve a házasság „törvényeinek” a betartása? Megállapítható, hogy a szabályozás eszközei elsősorban a társadalom erkölcsi tudatában megfogalmazott normák, követelmények, amelyek arra vonatkoznak, hogyan kell, illetve hogyan kellene élni. Az erkölcsi tanok, normarendszerek tartalmazzák az emberi célok és tevékenységek értékhierarchiáját.

A hét szentség között helyet kap a házasság szentsége, is tehát a házasságot nem csak mi emberek, hanem Isten is akarja. „...Szeressétek egymást, mint ahogy én szeretlek titeket”. A szentségek nem önkényes jelképek, hanem egy természetes jelképiségnek adnak, új értelmet helyezik azt egy „más rangsorba”. Életünkben és mindennapjainkban ugyanis vannak emberi lényegünkből fakadó olyan fordulópontok, amelyekben az ember felismeri szabadságát és felelősségét. Ilyen fordulópont többek között a születés, halál, felnőtté válás, családalapítás és a házasság (Előd 1978).

Isten férfinak és nőnek teremtette az embert. „És monda Isten: Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra; és uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a barmokon, mind az egész földön és a földön csúszómászó mindenféle állatokon..... Teremté tehát az Isten az embert az Ő képére.....: férfivá és asszonnyá teremté őket...És megáldá Isten őket, és monda nekik Isten: Szaporodjatok, és sokasodjatok, és töltsétek be a földet.”. Isten ajándéka, hogy a szerelemben egymás közötti kapcsolatában élheti át az igazi szeretetet. Az önzetlenség (az adás) a házasságban teljesedik ki igazán, amikor az ember egész életére önmagát adja annak, akit szerelmével szeret. Ennek a szeretetnek a kibontakozása – a házasságban – boldoggá teszi az embereket. Különösen mindennapjainkban a XXI. század elején igaz az a megállapítás, miszerint a házastársak szerelme a mindennapi élet apró áldozataiban válik hitvesi szeretetté.

Kutatási témánkul (fentiekben megfogalmazottakon túl) egyrészt azért választottam *a tanulók erkölcsi, etikai értékrendjének, életmódjának, és tágabb értelemben egészségtudatosságának, értékrendjének vizsgálatát, mert azt gondolom, ezen értékek befolyásolják – gyengíthetik és erősíthetik is – egymást, mint azt korábbi vizsgálatok (Pikó 2002; Huszka 2012) a tanulók deviáns viselkedéséről már alátámasztották. Másrészt a jelen cikk szerzője a közelmúltban erkölcsi, etikai értékrenddel kapcsolatos tanulmányokat folytatott (a Györi Hittudományi Főiskolán), ami ráébresztette a téma aktualitására és fontosságára.*

Jelen kutatás a megkérdezettek véleményét foglalja össze a házasságról, annak értékeiről, arról, hogy ők mit tartanak, tartanának fontosnak ebben a kötelékben. Azt gondoljuk, hogy a kérdésekre adott válaszok fontosak lehetnek a válaszadók etikai értékrendjének, életmódjának, és tágabb értelemben egészségtudatosságának, vizsgálatának során is. A válaszadóknak a kutatási kérdőívben egy nyitott kérdés keretében E/1 személyben fejthették ki véleményüket. A publikáció ezeket a véleményeket foglalja csokorba és adja közzé. Jelen kutatás megvalósításában a „Nemzetköziesítés, oktatói, kutatói és hallgatói utánpótlás megteremtése, a

tudás és technológiai transzfer fejlesztése, mint az intelligens szakosodás eszközei a Széchenyi István Egyetemen” projekt nyújtott segítséget.

Irodalmi áttekintés

A házasság szentségének „értékrendi” megközelítése

A házasság és a házasság szentsége kapcsán nem kerülhetjük meg a szeretetet, mint az emberi lét és társadalom egyik legfontosabb alappilléret. Aki ebből a kapcsolatból csak kapni akar, azt már most minden kutatást megelőzően kijelenthetjük, hogy önző! Az igazi szeretet ott kezdődik, ahol a két ember egymásnak önzetlenül adni akar, így nem csak adnak, hanem kapnak is egymástól. Az önzetlenség tehát a szeretet természetes megnyilvánulása. Akit szeretünk, annak csak jót adunk!

A házasság az európai hagyomány és a hatályos magyar jog szerint egy felnőtt férfinak és egy nőnek jogilag elismert és szabályozott életközössége (Előd 1978). A házasság egyéb formái is léteznek: számos társadalom ismeri a poligámiát, ahol egy személynek több házastársa lehet. 2001-től kezdve számos ország jogrendszerében a házasság fogalma kiegészült az azonos neműek között kötött házassággal (Kuby 2008). A házasság szentsége a katolikus egyházban és az ortodox egyházakban az úgynevezett Hetedik szentség, amely – az egyházi tanítás szerint – a férfi és nő életközösségét megszenteli: a házasság lényegi sajátossága e szerint az egység és a felbonthatatlanság.

Valami fajta házasságra majd minden társadalomban létezik alternatíva. Történelmét elég jól visszakövethetjük elsősorban a kapcsolati forma dokumentáltsága miatt.

Mint azt már az előzőekben bemutattuk a Házasság szentsége a katolikus egyházban és az ortodox egyházakban az úgynevezett Hetedik szentség, amely – az egyházi tanítás szerint – a férfi és nő életközösségét megszenteli: a házasság lényegi sajátossága e szerint az egység és a felbonthatatlanság (Cserháti 1972). Előd (1978) teológiai megközelítésre koncentrálna 4 paragrafusban vizsgálja a házasságot:

1. 108. § – A házasság szentségi jellege
2. 109. § – A házasság üdvösségi hatásai
3. 110. § – A házasság tulajdonságai
4. 111. §. A házasság szentségének kiszolgáltatása

A hagyományos felfogás szerint a házasság célja a gyermek (bonum proles), továbbá két másodlagos célt is tulajdonítanak neki (Szabó 1996):

- ✓ egyrészt egymás segítése és kiegészítése (mutuum adiutorium), továbbá
- ✓ a nemi ösztön kielésére ad törvényes keretet (remedium concupiscentiae)

Az újabb teológia irányzatok (a II. vatikáni zsinat óta) a gyermekáldást, mint a házasság megkoronázását és Isten ajándékát említik, és életszövetségről, személyes önátadásról szólnak. A házasság rendeltetéséből pedig egyértelműen „levezethető” a házasság két legfontosabb tulajdonsága, az egység és a felbonthatatlanság (Scheffczyk 2012).

A házasság értékrendje

Megkülönböztetünk úgynevezett józsefházasságokat, ahol a házaspárok önként lemondtak a nemi életről – pl. betegség vagy magas életkor miatt – ezért a teológia megalkotta a házasság *értelmének* fogalmát (ratio matrimonii), amely a házasság értelmét a kölcsönös segítségben testesíti meg (Előd 1978; Szabó 1996).

„Az újabb teológia és a II. vatikáni zsinat kerülik a cél és az értelem szakkifejezéseit. A gyermekáldást, mint a házasság megkoronázását és Isten ajándékát említik (EM 48), és életszövetségről, önkéntes, személyes önátadásról szólnak. Abban a szellemben beszélnek, amit sok mai hittudós úgy fogalmaz, hogy a házasság alapvető tartalma az életközösség, amely a

vonulom és szeretet, kölcsönös önátadás és egymás segítése révén személyes kiegészüléssé alakul, és egymás számára a kegyelmet közvetíti, a földi közösség az Istennel való közösséget mélyíti. De az ember testi mivoltából következik, hogy ez a tökéletes önátadás és szeretet szexuális kapcsolatban is megnyilvánul, annak pedig immanens célja a gyermekáldás: „a házasság lényegéből kifolyólag az élet továbbadására irányul” - folytatja Előd (Előd 1978, 100). Ezek olyan mértékben hozzátartoznak a házassághoz, hogy nélkülük nem is érvényesek a házasságok. „Az ún. józsefházasságok nem a szexualitáshoz és a gyermekhez való jogról, hanem csak a szexuális kapcsolatról és a gyermekáldásról mondanak le. Viszont a nem keresztény házasságokat bizonyos föltételek mellett azért ismeri el érvényesnek az Egyház, mert normális esetben a házasságkötés külön szándék nélkül is magában hordja ezeknek a lényegből folyó tulajdonságoknak vállalását. Ilyenkor a házas állapot, a házassági kötelék (vinculum) létrejön, de a házasság nem válik kegyelmet közvetítő szentséggé.” (Előd 1978, 100)

A házasság rendeltetéséből következik a házasság két legfontosabb tulajdonsága és vagy értékrendje, az egység és a felbonthatatlanság. Ezeket a kötelék következményeinek is szokás mondani, mert a katolikus egyházon kívül kötött olyan házasságokra is állnak, amelyeket egyházunk érvényes, de nem szentségi házasságnak ismer el. Az utóbbiakat egy időben „természetes házasságnak” nevezték, hogy megkülönböztessék a természetfölötti kegyelmet közvetítő szentségi házasságtól. Az újabb hittudósok inkább „természetjogi” házasságnak mondják, mert az ilyen házasságok is jelképei lehetnek Krisztus és az Egyház egymás iránti szeretetének, ennél fogva közvetíthetnek természetfölötti segítő kegyelmeket. Természetfölötti üdvrendben élünk, ez a tény kihat a nem keresztényekre is. Megszentelő kegyelmet azonban nem közvetíthetnek, mert szentséget csak megkereszteltek vehetnek fel érvényesen, sőt a keresztényeknél is csak akkor válik a szentség kegyelemkövetítővé, ha hiányzik az „obex gratiae” (vö. 80. §. 1. 2. pont).”

Anyag és módszer

A kutatás feladata egy megbízható adatsor felállítása a 17–18 éves korosztály egészségtudatosságának, erkölcsi etikai értékrendjének, életmódjának vonatkozásában. Jelen kutatás „mintegy kísérleti jelleggel” a Nyugat-Dunántúlon véletlenszerűen (állami és egyházi fenntartású intézményeket külön kezeltük) kiválasztott középfokú oktatási intézmények 17–18 éves tanulók értékrendjének vizsgálatára irányult.

Kutatási munkám során a kvantitatív kutatás módszerét alkalmaztam. Kísérleti munkám mennyiségi vizsgálaton, azon belül a kérdőíves megkérdezésen alapult. Mindezen célok és feladatok korrekt megvalósítása céljából az alapsokaságból vett minta összeállításánál céltom a reprezentativitás és a véletlenszerűség biztosítása volt. Egy korábban kidolgozott többlépcsős mintavételi eljárás segítségével (Szakály 1994) többszörös reprezentativitást sikerült elérni. A kvótarendszert nem, iskolai típusok szerint úgy állítottuk össze, hogy tükrözze a megadott korosztályt.

A megbízható eredmények alapja – a reprezentativitáson túl – az, hogy biztosítani kell a véletlenszerű kiválasztás lehetőségét is. Ehhez az ún. „minden n-edik” módszert alkalmaztam, amelynek fontos jellemzője, hogy minden egyes személynek azonos esélye van a mintába való bekerüléshez.

A fentieknek megfelelően a kérdőívek kitöltése a véletlenszerűen kiválasztott oktatási intézmények 12. évfolyamában történt úgy, hogy minden második iskolában csupán egy osztály (A, B, C sorrendben) került megkérdezésre. A többi (páratlan sorszámú) iskolában ugyanakkor az osztályok közül véletlenszerűen két osztályt választottam ki (feltéve, hogy több évfolyam is volt az intézményben). A kérdőíveket az adott osztály minden egyes tanulója kitöltötte. A vizsgáltba 220 személy került bevonásra. A vizsgálatba bevont személyek megoszlását a fontosabb háttérváltozók szerint az 1. táblázat szemlélteti.

1. táblázat: A vizsgálatba bevont személyek megoszlása a fontosabb háttérváltozók szerint

Háttérváltozó	Fő	%
Nemek szerint		
Férfi	107	48,5
Nő	113	51,5
Iskola típus szerint		
Állami fenntartású intézmény	72	24,5
Egyházi fenntartású intézmény	148	67,2
Településtípus szerint		
Megyeszékhely	64	28,9
Város	67	30,3
Falu	89	40,8

Forrás: saját szerkesztés

A nagyszámú adat feldolgozása az SPSS for Windows matematikai-statisztikai programcsomag segítségével történt.

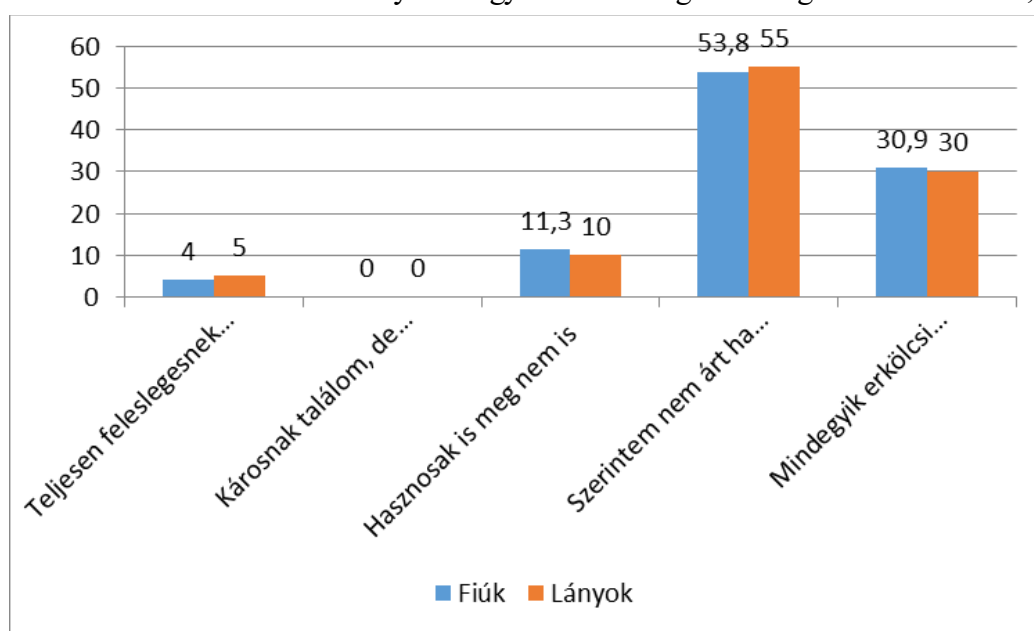
Eredmények és értékelésük

A házasság „értékeinek” megítélése

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a Házasság szentségére, annak „értékére” vonatkozó kérdések nagyon megosztónak bizonyultak. „Úgy gondolom, hogy életünk legszebb napjának valóban olyannak kellene lennie, amilyenek szeretnénk, és nem olyannak, mint amelyet esetleg mások vagy az erkölcs elvár tőlünk.” – fűzte hozzá véleményét egy 18 éves lány.

Sokan idejét múltnak találják, viszont akadt olyan válaszadó is, aki teljes mértékben egyetért az egyházi házassággal, annak értékeivel. Az alábbi 1. ábra mutatja az diákok válaszában nemek szerinti megoszlását.

1. ábra: A diákok véleménye az egyházi házasság Szentségéről és értékeiről, %

Forrás: saját szerkesztés

Mint ahogy az ábra adatai is szemléltetik mindkét nem válaszadói többségében (az átlag: 54,5%) úgy gondolják, hogy az egyházi Házasság Szentségének vannak pozitív, hasznos értékei. (A későbbiekben ismertetésre kerülés tükrében ez többnyire ez az egyházi iskolások véleményét tükrözi.) Az ábra azonban jól tükrözi azt a véleményt, hogy a hölgyek számára ez nagyobb értéket képvisel, mint a fiúk számára. Az is érdekes megfigyelés – a háttérváltozók figyelembevételével –, hogy a csonka családokban felnövő fiatalok nagyobb arányban vélekedtek így. Viszonylag kevesen gondolják úgy, hogy a Házasság szentsége idejét múlt átlagosan a megkérdezettek közel öt százaléka vélekedett így. Talán meglepő az az észrevétel is, miszerint a megkérdezettek közel egyharmada szerint mindegyik erkölcsi szabályt be kell tartani.

A kutatás további eredményei az is feltárták, hogy a Házasság szentségének *„fontossága tekintetében a katolikus iskolában tanuló diákok véleménye” lényegesen pozitívabb az állami fenntartású intézményekben járó diákokhoz képest.* Megállapíthatjuk, hogy a katolikus gimnáziumba járó diákok körében igenis értéket jelent a Házasság szentsége. Esetükben újból szignifikáns különbségeket mutatva többen vannak azok, úgy gondolják: Házasság szentségének „meg kell felelnie az embereknek” és a szentség felbonthatatlansága értéket jelent! Esetükben a válaszadók 66 százalékot meghaladó mértékben vélekedtek így. Meg kell ugyanakkor említeni, hogy azok aránya, akik szerint a Házasság szentsége idejét múlt ugyancsak az egyházi fenntartási intézményekben volt a legmagasabb és mintegy 15 százalékot ért el. A kutatás további szakaszában fontosnak gondoljuk ezen kettősség okainak feltárását.

A házasság „értékeinek” megítélése – a nyitott mondatokra adott válaszok alapján

Mint ahogy azt a bevezetésben említettem, a következőkben azok a válaszok kerülnek összefüggően, mintegy „leírás szerűen” megfogalmazásra, amelyeket az egyházi iskolába tanuló megkérdezettek a kérdőív nyitott kérdéseinek megválaszolásakor megfogalmaztak. Terjedelmi korlátok miatt azon válaszok kerülnek bemutatásra, amelyek relevánsak lehetnek a szerző kutatási területének vonatkozásában.

A nyitott kérdés a következő volt: „Kérlek a következőkben fogalmazd meg gondolataid, észrevételeid, érzéseid (E/1 személyben) a tekintetben, hogy „mit vársz, gondolsz jövőbeli házasságodtól, mely értékeket tartod e tekintetben fontosnak”! A kérdés nem korlátoz, bármely olyan témát megfogalmazhatsz, amely számodra fontosnak tűnik.”

.....Ahhoz, hogy házasságom boldog legyen mindennél jobban szeretnem kell feleségemet. Jézus is erre tanít: „Szeressétek egymást” - ez az én parancsom fejtette ki véleményét több (egyházi intézményben tanuló) válaszadó.

„A szeretet megnyilvánulása sok küzdelem árán válik teljessé. A tökéletes szeretet – szerelem – eléréséért sok áldozatot kell hoznom, és feleségemnek egyaránt. Ez az áldozat melyet a tökéletes szeretet eléréséért hozok szerelmemben és életemben bőven megtermi majd a maga gyümölcsét. Isten sem feledkezik meg rólunk halandó emberekről, és kegyelmeit bőségesen árasztja az egymást igazán szerető emberekre. Szeretni másokat a legalapvetőbb emberi kötelességünk. Szeretnem kell mindenkit, de különösen azt, akivel egész életemet Isten színe előtt akarom leélni. Ahhoz, hogy engem szeressenek nekem is szeretnem kell”. Pál apostol tanítása a szeretetről a legidevalóbb:

„A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, a szeretet nem féltékeny, nem kérkedik, nem gőgösködik.”

Akit tehát szeretek azzal szemben megértőnek és elnézőnek kell lennem. Nem szabad más szeretetével visszaélnem. A szeretet mindent legyőz, előtte nincs akadály. Ezt egy latin szólás találóan így mondja: „Omnia vincit amor.”

Isten a házasságot kegyelmével megszentelte, ezért gyönyörökkel is összekötötte. A házasságnak azonban nem csak gyönyörökből kell állnia. Isten a házasságot is védi, amikor parancsaival figyelmeztet: „Ne paráználkodj!” ; Felebarátod házastársát ne kívánd!”

„A testi kapcsolat azonban a házastársi szeretet beteljesítője. Aki viszont ebben csak önmagát keresi az önző lesz, üressé és értelmetlenné válik. A házasságban két ember önzetlenül adja oda magát – mint egy ajándék –, ezért törekednem kell arra, hogy értékes ajándék legyek”.

„Házasságom alapvető feltétele, hogy jól válasszam meg leendő házastársamat. Ez azonban sorsdöntő választás és ehhez mi keresztény emberek merjük kérni a jó Isten segítségét. Hiszen őbenne megbízhatunk. Már „kiskorunkban” is kérhetjük Istent imáinkban, hogy adja meg nekünk azt a kegyelmet, hogy leendő házastársunkat jól válasszuk meg. Pillanatnyi érzéseimnek nem szabad hinnem, meg kell győződnöm arról, hogy leendő gyermekeimnek jó édesanyját találtam-e meg feleségemben. Szüleim tanácsát is jó meghallgatni, ugyanis ők Krisztusban bízva sok mindent jót s rosszat megélték együtt. Mögöttük az élet hosszú sorának tapasztalata áll. Én lehet, hogy elfogult leszek és ezért nem veszem észre főbb hibáit és rossz tulajdonságait választottamnak”.

„Persze tökéletes ember nincs, én nem vagyok az. Egyedül csak Isten tökéletes. Ezért nem szabad leendő választottamat hibátlannak elképzelnem. Hiba minden halandó emberben megtalálható. Mégis vigyáznom kell, ugyanis ha súlyos elvi eltérések vannak köztünk és nem tudunk megegyezni vagy csak nehezen, akkor nincs értelme, hogy összeházasodjunk, mert előre látni azt, hogy életünkben súlyos viták és veszekedések adódhatnak. Választottamnak és nekem is törekednünk kell arra, hogy képesek legyünk egymást megérteni és hibáinkat kölcsönösen elviselni. Igaz a szeretet sok nehézséget áthidal, de a felelőtlenség a szerelmet is túlterheli”.

„Nemcsak egymás, de leendő gyermekeink iránt is felelősséggel tartozunk. Miután kölcsönösen egymás hibáit tudva megszeretjük egymást, megtarthatjuk az eljegyzést majd a házasságot. Házasság kötésünk után sok megterhelés, csalódás árán tudjuk bizonyítani azt, hogy házasságunk nem csak pillanatnyi fellángolás, hanem egész életünket átfogó szerelmi házasság volt. Az élet tovább adása és gyermekeink felnevelése felelősség teljes feladatot ró ránk. A mi feladatunk az is, hogy gyermekeinket becsületes emberekké és felnőtt keresztényekké neveljük”.

„A szépség nem minden, aki csak a külső szépségéért szeret valaki, az csalódní fog. A szépség mulandó, mint a fiatalság. A belső értékek is fontosak, ezek nem múlnak el nyomtalanul, ezek végigkísérik az ember egész életét. A belső, lelki értékek továbbadás is fontos feladat. Leendő választottam egyik legfontosabb feladata közös gyermekeink keresztény hitbe való bevezetése, valamint boldog ifjúságuk elősegítése. Ez nagy munka, ebben az Isten segítségét is kérni kell”.

„Bármint kértek majd nevemben az Atyától, megadja majd nektek. Mindeddig semmit sem kertetek az én nevemben. Kérjete és kaptok, hogy örömtök teljes legyen.”

„Házasságunk legnagyobb öröme a gyermekáldás, melyet Istennek köszönhetünk. Ő ad és Ő is vesz el mindent. Házasságunkból azonban sohasem hiányozhat az Isten iránti bizalom. Bízunk kell Istenben és az Ő segítő kegyelmében. Ahhoz, hogy házasságunkat boldogan élhessük le, küzdenünk is kell. Az ember tragédiájában olvashatjuk: „Ember küzdj és bízva bízzál.” Tehát bízunk kell Istenben és küzdenünk kell a gyermekeink jobb jövőjéért. Gyermekeink jobb jövőjéért folytatott küzdelemben sem szabad megfélekedni Istenről és fő parancsáról, a szeretetről, - fogalmazták meg véleményüket a kutatásban részt vett diákok”.

„Gyermekeink az igazi családi szeretetet csak otthonukban tudják megkapni. Különösen ügyelnünk kell arra, hogy ifjú gyermekeink körül ez a légkör fokozottan meglegyen. Ebben a korban ugyanis a már beszélni tudó gyermek fokozott érdeklődést tanúsít minden iránt. Ha ilyenkor a gyermek számára a családi melegséget nyújtó anya és a védelmet biztosító apa között összezördülések vannak, a gyermek ezt megérzi és előfordulhat, hogy egész életében lelki sérült

lesz emiatt. Ezért egyértelműen a szülők a felelősek. Gyermekünk előtt mindenképpen szeretettel kell lennünk egymás iránt, még akkor is, ha közben konfliktusok terhelik a kapcsolatot”.

Gyermekünk csak akkor tud szeretettel lenni mások iránt, ha otthonunkban is igazi szeretet uralkodik. Ezt elsősorban a szülőknek – nekünk – kell biztosítanunk. A szülői szeretetet semmi nem pótolja, ahol ez hiányzik, ott a gyermek jövője is kockán forog. *Az igazi otthon megteremtése ugyanakkor a szülők, a család és áttételesen a társadalom feladata is.*

Az élet nem olyan, mint amilyennek szeretnénk – fogalmazhatjuk meg az előzőekben leírtak tükrében –, de nem szabad lemondanunk róla, hogy legalább egyszer meg ne próbáljuk elérni azt, amit szeretnénk! Azt gondolom ez a család, de a társadalom számára is fontos alapvetés lehet, amit a „családi és társadalmi értékrendek” és azok megvalósítása tekintetében is figyelembe kell vennünk.... és nem csak napjainkban!

A házasság, házasságom után új otthonba kerülök, ahol nekem kell jó példával a helyes utat megmutatni családomnak. *Az otthon és a család fogalma szorosan összekapcsolódik a házasságban. A család és a szülők feladata az is, hogy továbbítsák a társadalmat a gyermek felé így a társadalmi elvárásoknak való megfelelést is. Fontos lehet a családi minta is, nemcsak az értékrendek tekintetében, de például életmód, táplálkozás és egészségmegőrzés tekintetében is.*

Ezek mintegy „összekapcsolódhatnak” a tanulók „állampolgári kötelességek” teljesítésével ezzel együtt pedig az iskolai kötelezettségek végrehajtásával is. Erre azonban a szülőknek kell ránevelni a gyermeket. A gyermek felelősség érzetét azonban nemcsak a szülőknek, hanem az iskolának is növelni kell.

Összefoglalás

A kutatás feladata egy megbízható adatsor felállítása a 17–18 éves korosztály értékrendjének, házassággal kapcsolatos attitűdjeinek vizsgálata tekintetében. A kutatás a Nyugat-Dunántúlon véletlenszerűen kiválasztott középfokú oktatási intézmények (az állami és egyházi fenntartású intézményeket külön kezeltük) 220 tanulójának bevonásával történt.

A vizsgálat eredményei tükrében kijelenthetjük, hogy a középiskolások közül viszonylag kevesen gondolják úgy, hogy mindegyik erkölcsi szabályt be kellene tartanunk, a válaszadók csupán 30,5 %-a vélekedett így.

A válaszadók szinte egyöntetűen úgy gondolják, hogy az otthon és a család fogalma szorosan összekapcsolódik a házasságban. A család és a szülők feladata az is, hogy továbbítsák a társadalmat a gyermek felé így a társadalmi elvárásoknak való megfelelést is. *Fontos lehet a családi minta is, nemcsak az értékrendek tekintetében, de például életmód, táplálkozás és egészségmegőrzés tekintetében is.*

Az élet nem olyan, mint amilyennek szeretnénk – fogalmazhatjuk meg az előzőekben leírtak tükrében –, de nem szabad lemondanunk róla, hogy legalább egyszer meg ne próbáljuk elérni azt, amit szeretnénk! Azt gondolom ez a család, de a társadalom számára is fontos alapvetés lehet, amit a „családi és társadalmi értékrendek” és azok megvalósítása tekintetében is figyelembe kell vennünk.... és nem csak napjainkban!

Irodalomjegyzék

Cserháti J. (1972): *Az Egyház és szentségei*. Szent István Társulat, Budapest.

Előd I. (1978): *Katolikus dogmatika*. Szent István Társulat, Budapest.

Huszka P. (2012): Az egészségmagatartás néhány elemének vizsgálata primer kutatás alkalmazásával. *Egészségfejlesztés*, 5–6. 14–25. o.

Kuby G. (2008): *A nemek forradalma - A gender forradalma - A nevelés államosítása*. Kairosz Kiadó, Budapest.

Pikó B. (2002): *A deviáns magatartás szociológiai alapjai és megjelenési formái a modern*

- társadalomban.* JATE Press, Szeged.
- Scheffczyk L. (2012): *A katolikus hit világa. Igazság és alak.* Szent István Társulat, Budapest.
- Szabó Gy. (2000): *Dogmatika I-III. A katolikus hit igazságai főiskolások és krisztushívők számára.* Egri érsekség.
- Szakály Z. (1994): *Korszerű állati eredetű alapélelmiszerek piacképességének vizsgálata.* Kandidátusi értekezés. Kaposvár.